

1. Sumárny prehľad hospodárenia, hlavné aspekty a ciele hospodárenia na OZ KARPATY – rok 2023

1.1 Základné informácie o lesoch

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik sú organizačne členené na 12 odštepných závodov, 2 špecializované odštepné závody. Odštepný závod **Karpáty** je jeden z nich. Hospodári na celkovej výmere **80 441 ha**. Člení sa na 8 lesných správ (*Šaštín, Malacky, Rohožník, Bratislava, Pezinok, Majdán, Dechtice a Moravany*), stredisko chovu rýb a 5 expedičných skladov (*Gbely, Rohožník, Pezinok, Smolenice a Piešťany*).

Lesy vo vlastníctve Slovenskej republiky predstavujú celkovú výmeru 57 116 ha (71%), prenajaté lesy zmluvne od iných subjektov predstavujú výmeru 2 535 ha (3%) a neštátne neodovzdané lesy 20 914 ha (26%).

1.2 Lesy a systém hospodárenia

Systém hospodárenia v lesoch na Slovensku určujú **Programy starostlivosti o les** vyhotovené v súlade so zákonom o lesoch a súvisiacimi právnymi normami, Národným lesníckym centrom (NLC) vo Zvolene v spolupráci s externými vyhotovovateľmi PSL, podľa metodického usmernenia NLC Zvolen. Programy sú schválené orgánmi štátnej správy lesného hospodárstva na obdobie platnosti, spravidla 10 rokov. Z viacerých dôležitých faktorov plánovania v lesnom hospodárstve treba poukázať hlavne na dva z nich – pri plánovaní výšky ťažby táto nesmie byť vyššia ako je prírastok. Hospodárska činnosť je zameraná v prvom rade na prírode blízke hospodárenie v lese tzv. PBHL a podrastový spôsob, ktoré zabezpečuje trvalé pokrytie pôdy lesným porastom. Holorubný spôsob sa využíva pri borovicových a topoľových porastoch v súlade s PSoL. Lesný odborný hospodár má vo svojej právomoci pristúpiť k jemnejším spôsobom hospodárenia zameraným na prírode blízke hospodárenie. Na dosiahnutie tohto cieľa využíva jednotlivý resp. skupinový výber. Pri plánovaní v lesoch sú zohľadnené požiadavky ochrany prírody so zameraním na špecifiká v regiónoch. Výška ťažby v lesnom hospodárskom pláne je pre lesného hospodára záväzná a podlieha kontrole orgánov štátnej správy lesného hospodárstva.

Výmera obhospodarovaných lesných pozemkov

spolu	OZ KARPATY - spolu		prenajaté
	štátne	neštátne neodovzdané	
80 441 ha	57 116 ha	19 112 ha	4 213 ha
	časť Smolenice		
45 022 ha	35673 ha	6 746ha	2 603 ha
	časť Šaštín		
35 419 ha	21 443 ha	12 636 ha	1 340 ha

Výmera podľa kategórií lesov

hospodárske lesy	ochranné lesy	lesy osobitného určenia
ha	ha	ha
57 418 ha	9531 ha	9 473 ha

	Výmera chránených území			
	<i>podľa stupňa územnej ochrany prírody a krajiny</i>			
<i>spolu</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>V.</i>
54 607 ha	50 212 ha	1 062 ha	820 ha	2 513 ha

	Podiel uplatňovania hospodárskych spôsobov			
<i>podrastový</i>	<i>holorubný</i>	<i>výberkový</i>	<i>účelový</i>	
38 %	17 %	0 %	45 %	

[LINK : LSVS](#)

[LINK : Referenčné plochy](#)

[LINK : objekty PRO SILVA](#)

2. Dlhodobé hospodárske ciele

Dlhodobé hospodárske ciele a zámery v obhospodarovaní lesov vychádzajú zo štátnej lesníckej politiky a na to nadväzujúcich legislatívnych noriem, ktoré vytvárajú základné rámce v obhospodarovaní lesov.

Dlhodobým cieľom hospodárenia je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri zabezpečení plnenia ekonomických, environmentálnych a sociálnych funkcií lesov.

3. 10 – ročné hospodárske úlohy a ciele

10 – ročné úlohy a ciele vychádzajú z „Programov starostlivosti o les“ – PSoL, ktoré sú prostriedkom pre dosiahnutie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri súčasnom plnení ostatných produkčných a mimoprodukčných funkcií.

PSoL je nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. (Zákon č. 326/2005 Z. z., § 40, ods. 1).

PSOL vyhotovuje odborne spôsobilá nezávislá inštitúcia spravidla na obdobie 10 rokov pre „Lesný celok (LC)“, resp. „Vlastnícky celok (VC)“.

Pri tvorbe PSoL zriaďovateľ vychádza z modelov hospodárenia schválených orgánom štátnej správy na základe komplexného a podrobného zisťovania stavu a vývoja lesného fondu.

Výsledkom plánovania je opis porastov a plán hospodárskych opatrení pre najnižšie jednotky priestorového rozdelenia lesa - dielce, čiastkové plochy, porastové skupiny.

4. Krátkodobé hospodárske úlohy a ciele

Sú dané ročnými vykonávacími plánmi hospodárskych opatrení v JPRL /dielcoch/. Vypracovávajú sa v technických jednotkách alebo v eurách.

Ročné vykonávacie plány vyhotovuje lesný hospodár pre jednotlivé porasty na základe predpisu PSOL - možnosti (produkcia dreva) a potreby (zdravotný stav lesa, výchova porastov, ochranné opatrenia) vykonania hospodárskych opatrení v porastoch. Výška ročných úloh sa približne rovná 1/10 plánovaných úloh PSOL. Pri činnostiach, ktoré nie sú v PSOL určené sa postupuje podľa potrieb jednotlivých porastov v súlade s kompetenciami OLH a ŠS. Výber druhov pri realizácii (plánovaní) zásahov je ovplyvnený predpisom PSOL (ťažba a obnova porastov) a možnosťami stanovišťa.

5. Vybrané ukazovatele lesných správ

	Vedúci LO	Katastrálna výmera		LPF		Priame náklady pestovateľskej činnosti		Ročná výška ťažby	
		Σ LO = LS	OZ	z toho ø LO	OZ	z toho ø LO	OZ	z toho ø LO	OZ
Lesná správa	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(€)	(€)	(m ³)	(m ³)
O1 Šaštín	12	90 502	7 542	15 927	1 327	325 360	27 113	32 969	2 747
O3 Malacky	12	54 759	4 563	11 229	936	667 880	55 657	40 800	3 400
O5 Rohožník	10	19 992	1 999	9 374	937	135 860	13 586	36 725	3 673
O7 Bratislava	10	66 009	6 601	8 711	871	337 130	33 713	27 300	2 730
O8 Pezinok	12	50 956	4 246	9 829	819	550 840	45 903	36 792	3 066
O9 Majdán	12	48 793	4 066	9 252	771	261 670	21 806	46 729	3 894
10 Dechtice	8	48 162	6 020	7 246	906	183 880	22 985	31 000	3 875
11 Moravany	8	65 454	8 182	8 926	1 116	149 570	18 696	25 124	3 141
Spolu za OZ	84	444 627	5 293	80 494	958	2 612 190	31 098	277 439	3 303

Cieľom ročného plánovania je určenie potrebných hospodárskych opatrení vyplývajúcich zo skutočného fyziologického a zdravotného stavu jednotlivých lesných porastov (lesa).

6. Ročné plány sú vyhotovované pre:

Ťažbovú činnosť –

Ťažba dreva rok 2023 OZ Karpaty

Druh ťažby	ihl.		list.		spolu	
	plán	skut.	plán	skut.	plán	skut.
OÚ	31870	7594	119787	95846	151657	103440
PÚ-50	24696	18266	20809	18977	45505	37243
PÚ+50	3294	2159	76649	72178	79943	74337
NŤ+MT	12262	43594	11254	38720	23516	82311
spolu	72122	71613	228499	225721	300 621	297 331

Pestovnú činnosť –

Výsledok pestebnej činnosti za rok 2023

výkon	plán (ha)	skutočnosť (ha)
Umelá obnova	246,95	245,3
Prirodzená obnova	18,54	56,71
Čistenie plôch po ťažbe	46,19	6,27
Ošetrovanie MLP	11,6	8,85
Ochrana MLP proti burine	840,2	579,34
Ochrana MLP pred zverou	322,17	322,41
Oplocovanie MLP	102,81	113,74
Odstraňovanie tenčiny a krov	260,28	133,17
Prečistky	1001,62	853,1
Celoplošná príprava pôdy	198,57	197,39

Poľovníctvo –

V súčasnosti Lesy SR, š.p., org. zložka OZ Karpaty užíva 21 poľovných revírov (čo predstavuje výmeru poľovných pozemkov 30.296 ha), z čoho 17 revírov (25.137ha) je v režime odpredaného lovu zveri na základe „zmlúv o love zveri“ a 4 poľovné revíre (5.159ha) sú v plnej réžii Lesy SR, š.p., kde sa lov zveri vykonáva poplatkovými hosťami a personálom.

Za uplynulú poľovnícku sezónu 2022/2023 sa lovilo v týchto revíroch nasledovne: jelenej zveri sa ulovilo 552ks, danieľej zveri 1061ks, muflónej zveri 323ks, srnčej zveri 143ks a diviáčej zveri 1109ks. Spolu sa ulovilo v týchto 21 poľovných revíroch **3 188ks** raticovej zveri.

Ekonomika týchto poľovných revírov je nasledovná: priame náklady na týchto 21 revírov sú 47.602€, výnosy 342.901€ , celkový zisk činí **295 292 €**.

Obchodná činnosť:

Obchodná činnosť 2023 OZ Karpaty

Za rok 2023 sa zrealizovali dodávky dreva v objeme **285 313 m3** :

- Ihličnaté dodávky sa zrealizovali v objeme 69 469 m3
- Listnaté dodávky sa zrealizovali v objeme 215 843 m3

Tržby za predaj drevnej hmoty v roku 2023 vo výške **20 833 680 €**

Dosiahnuté priemerné speňaženie v ihličnatej hmote **54,55 €/m3**

Dosiahnuté priemerné speňaženie v listnatej hmote **78,96 €/m3**

7. Kľúčové aspekty pre monitoring lesnými hospodármi

Činnosti v lesnom hospodárstve.

Jednotlivé činnosti v lesnom hospodárstve sú hodnotené a vyhodnocované lesným hospodárom ako po kvantitatívnej, tak i po kvalitatívnej stránke. Monitoring lesnými hospodármi je upravený v systéme interných auditov kvality trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Škodlivé činitele

Dominujúce škodlivé činitele, ktoré ovplyvňujú proces hospodárenia na OZ:

A. biotické škodlivé činitele:

> **zver:** spôsobuje - zimný obhryz kôry kmeňov a letné lúpanie

- odhryz /poškodenie kmienkov a asimilačných orgánov/

- vytĺkanie parožia, vyrytie/vyťahovanie sadeníc

> **podkôrny hmyz:** spôsobuje poškodenie stromu prerušením lyka

Lykožrút smrekový /Ips typographus/

Lykožrút lesklý / Pitiogenes chalcographus/

Lykožrút vrcholcový /Ips acuminatus/

Lykožrút borovicový /Ips sexdentatus/
 Lykokaz borinový /Tomicus minor/
 Lykokaz borovicový /Tomicus piniperda
 Krasoň modrý /Phaenops cyanea/
 Agrilus biguttatus

Lykožrút bukový – Taphrorychus bicolor

> **škodcovia asimilačných orgánov a koreňov sadeníc:** spôsobujú poškodenie asimilačných orgánov

čiašočka jaseňová – Hymenoscyphus fraxinae – hynutie jaseňov – **INVÁZNY ŠKODCA**

Chrúst obyčajný /Melolontha melolontha/

Chrúst pagašťanový /Melolontha hyppocastani

> **rakoviny, huby:** rôzne druhy napr. rod Nectria; spôsobujú poškodenie kmeňa až odumieranie jedinca

> **cudzopasnú rastlinu:** technické poškodenie, defoliácia

Imelo biele /Viscum album/

B. abiotické škodlivé činitele:

> vietor: poškodzuje jednotlivé stromy /zlomy, vývraty/ a porasty /plošné kalamity/

> sucho: poškodenie asimilačných orgánov, koreňov

> požiar: poškodzuje stromy i celé porasty

C. antropogénne škodlivé činitele:

> **imisie:** fyziologicky poškodzujú asimilačné orgány drevín

> **človek:** krádeže drevnej hmoty, poškodzovanie lesa ľudskou činnosťou (turistika a pod.) Vývoj kalamít :

FSC Smolenice	t.j.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby	%	22	30	18	16	18	11	18
FSC Šaštín	t.j.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby	%	43	58	66	69	33	24	42

Kontrolu možného výskytu škodcov -výskyt patogéna monitoruje a zisťuje lesný hospodár predovšetkým na miestach, kde sú zvlášť priaznivé podmienky pre jeho rozmnoženie (potencionálne ohniská), v susedstve napadnutých porastov, na skladoch dreva, v oblastiach kalamitného výskytu a pod.

Kalamitní hmyzí škodcovia, ako aj hubové choroby sú každoročne kontrolované a vedie o nich hospodár evidenciu, na základe ktorej je vypracovaná krátkodobá prognóza.

Sumárnou evidenciou výskytu škodlivých činiteľov na území SR je poverené laboratórium pre kontrolu, evidenciu a prognózu **Lesníckej ochrannárskej služby (LOS) LVÚ** vo Zvolene, ktoré zohľadňuje hlásenia lesnej prevádzky - lesných hospodárov a iných pracovníkov.

Pre užívateľov lesa je spôsob hlásenia výskytu škodlivých činiteľov záväzný.

Na území obhospodarovanom OZ Karpaty monitorujeme výskyt chránených druhov živočíchov.

Štátna správa na úseku ochrany prírody vydala 14 Rozhodnutí s vymedzením ochranných zón chránených druhov živočíchov (*bocian čierny, orliak morský, orol krikľavý, orol kráľovský, jastrab lesný, sokol sťahovavý, sokol rároh, hája červená*)

8. Kľúčové produkty hospodárenia a odbytíšia

Kľúčovými produktmi firmy sú:

Hlavným produktom hospodárenia firmy je lesný porast obhospodarovaný trvalo udržateľným spôsobom plniaci produkčné a mimoprodukčné funkcie

Ostatnými produktmi firmy sú napr.:

- drevná hmota - sortimenty surového dreva /sortimenty zvláštnej akosti, piliarska guľatina, vlákninové drevo, palivo, príp. iné/,
- produkty ostatnej výroby (energetická štiepka, divina, ryby a pod.)

Kľúčovými odbytíšiam firmy sú:

- drevospracujúce a celulózo-papierenské podniky s celoslovenskou pôsobnosťou – významní spracovatelia dreva,
- regionálni spracovatelia dreva – menšie podniky miestneho významu spracúvajúce predovšetkým hmotu z blízkeho okolia,
- obyvateľstvo – zásobovanie obyvateľstva drevnou hmotou predovšetkým na energetické a stavebné využitie
- export – využívaný predovšetkým na realizáciu drevnej hmoty neuplatniteľnej na domácom trhu,
- odberatelia energetickej štiepky na výrobu tepla,
- odberatelia ostatných produktov (ryby, divina)

9. Previerky a kontroly hospodárenia

Kontrolou je zisťovaný objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi a internými predpismi.

Kontroly: 1. interné
2. vonkajšie

7.1. Interné kontroly

Druhy kontrolnej činnosti vykonávanej v rámci internej kontroly v štátnom podniku LESY SR, Banská Bystrica sú:

- A/ Bežná kontrola
- B/ Tematické previerky
- C/ Komplexné previerky

D/ Následné kontroly

7.2. Vonkajšie kontroly

Vonkajšie kontroly rozdeľujeme na :

a) všeobecné - prevádzané štátnymi organizáciami všetkých stupňov riadenia. Sú zamerané na všetky oblasti činnosti organizácie

b) odborné - špecifický druh kontroly so zameraním na obhospodarovanie lesov a sú vykonávané v zmysle ustanovení Zákona č. 326/2005 Z. z., v znení neskorších predpisov a ďalších zákonných noriem súvisiacich s obhospodarovaním lesov.

Odborné kontroly vykonávajú orgány štátnej správy lesného hospodárstva

Odborné kontroly sú (ŠSLH) nasledovne: a) bežné

b) ročné

c) štátny dozor po skončení platnosti lesného hospodárskeho plánu (PSOL)

Z prevedených kontrol sa vyhotovujú "záznamy" alebo "protokoly", kde sa uvedú zistené skutočnosti, nedostatky, návrhy na nápravné opatrenia a termíny ich realizácie.

10. Zoznam dotknutých tretích strán a záujmových organizácií

[LINK : tretie strany](#)

11 . Prístup k verejnosti

Naša organizácia prejavuje záujem komunikovať s tretími stranami alebo záujmovými skupinami, prípadne lokálnym obyvateľstvom, ktoré prejavia záujem o hospodárenie v lese, prípadne o les samotný. Prebiehajúci dialóg poskytuje lesnému hospodárovi širší uhol pohľadu na hospodárenie v lesoch. Myšlienka je bližšie informovať a zainteresovať tretie strany do procesu obhospodarovania lesa. V rámci širšej informovanosti verejnosti je na každej lesnej správe spracovaný „Sumárny prehľad hospodárenia“ tzv. vybrané ukazovatele LS , a sú k dispozícii na požiadanie k nahliadnutiu.

Pre účely poskytnutia informácie o pozoruhodných miestach lesnej krajiny, ktorú spravujeme a z dôvodu zintenzívniť u verejnosti vnímanie významu lesa a našej práce v ňom boli na každej lesnej správe zriadené „Lesné informačné kancelárie“(LIK)

Forma komunikácie a informovania, môže prebehnúť e-mailom, poštou, telefónom /pozri kontakty/ alebo osobne.

[LINK : VULS](#)